

PUERPERIJUM (BABINJE)

Period nakon porođaja stručno se naziva puerperijum (u narodu „babinje“) i on traje 6 do 8 nedelja. To je izuzetno opasan period jer od svih slučajeva smrti žena vezanih za trudnoću i porođaj 2/3 se dešava upravo u periodu nakon porođaja i to usled komplikacija koje nastaju iznenada i razvijaju se veoma brzo. Zato je veoma važno pravilno postporođajno praćenje porođenih žena u danima nakon izlaska iz porodilišta.

NORMALAN PUERPERIJUM

Već nakon porođaja počinje izbacivanje ostataka trudnoće (odumrlih delova decidue, ostataka ovojaka) sveže i zgrušane krvi i krvnog seruma što se zajedno naziva lohijama. To traje normalno 2 do 3 nedelje. Ukoliko se produži mora se naći razlog.

Pojačanim mokrenjem u toku prve nedelje izbacuje se od 3 do 5 kg suvišne tečnosti. Međutim prvo mokrenje može da bude toliko otežano da zahteva stavljanje katetera, ponekad i u više navrata dok se spontano ne uspostavi. U takvim uslovima neophodna je antibiotska zaštita.

U slučaju otežanog pražnjenja creva u obzir dolaze klizme.

Podrazumeva se strogo vođenje računa o ličnoj higijeni naročito nakon mokrenja i pražnjenja creva. Na osnovu biohemijskih parametara mora se proceniti pravilno uspostavljanje funkcije bubrega budući da fiziološka hidronefroza (proširenost bubrežnih šupljina) nakon porođaja može da se zadrži mesecima. Takođe se procenjuju rad jetre i faktori zgrušavanja krvi, kao i stanje vena, jer su venske tromboze i tromboembolije među najčešćim uzrocima smrti porodilja.

Smanjivanje materice i formiranje grlića mora ići pravilnim tempom, u suprotnom mora se naći razlog.

Pravilno uspostavljanje tonusa mišića stomaka zahteva ponekad posebne lagane vežbe.

Treba kontrolisati pravilan razvoj laktacije (dojenja) i pomoći pri smetnjama koje mogu biti izvor velikih tegoba za ženu. Pored pregleda dojki potrebni su stručni saveti i precizna uputstva za pravilno dojenje, posebno kod uvučenih bradavica i nedovoljnog pražnjenja dojki.

Posebno se prati stanje rana nastalih od epiziotomije ili od Carskog reza. Ukoliko se hirurški konci operativnih rana sami ne raspadaju treba ih skidati nakon određenog vremena.

PATOLOŠKI PUERPERIJUM (KOMPLIKACIJE)

Komplikacije su neočekivane i iznenadne. Najčešća su krvavljenja. Normalno je da se u toku porođaja izgubi do 500 ml krvi, a ako je prvog dana nakon porođaja taj gubitak veći od 1 litra ili ako se pojavi jače krvavljenje u bilo kom drugom periodu posle porođaja to je tzv. puerperalna hemoragija. Ona zahteva brzo otkrivanje i eliminaciju uzroka, i borbu protiv šoka (nadoknada tečnosti) i poremećaja zgrušavanja

krvi. Ako ovde ne uspe konzervativno lečenje potrebna je hitna operacija. Uzroci krvavljenja su: smanjen tonus materičnog mišića (najčešći), laceracije (rascepi) sa pojavom hematoma (podliva), zaostali delovi posteljice, a ređe materična inverzija (izvrtanje), upala materične sluznice (endometritis) i poremećaji u sastavu krvi (krvne diskrazije).

Infekcije su naročito opasne za porođenu ženu i svako povišenje telesne temperature iznad 38°C najmanje dva puta u bilo koja dva od deset posleporođajnih dana (ne računajući prvi dan) mora se ispitati i lečiti. Najčešće su: upala sluznice materice (endometritis), upale rana (epiziotomije, carski rez), specifične infekcije (nelečena gonoreja), puerperalna sepsa (infekcija krvi), puerperalni mastitis (upala dojki), urinarne infekcije.

Posebnu grupu komplikacija u puerperijumu čine tromboembolijska bolest: venska tromboza u venama noge i venama karlice. Iz ove komplikacije mogu da se razviju: tromboflebitis i najopasnija od svih, plućna embolija. Ukoliko se ovakve komplikacije ne prepoznaju i ne leče na vreme postoji smrtnost majki od 10 - 15 % ovih slučajeva.

Sve pomenuto treba utvrditi na kontrolnim pregledima nakon 10 do 14 dana i 6 do 8 nedelja od porođaja.

dr Dragan Ćirović

spec. ginekologije i akušerstva